

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПІДГОТОВКИ ДІТЕЙ ДО ШКОЛИ У ДОШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНИХ ЗАКЛАДАХ

Анотація: У статті розкрито педагогічні умови підготовки дітей до школи в дошкільних навчально-виховних закладах, обґрунтовано необхідність співпраці дошкільного навчального закладу, школи та сім'ї. Визначено основні напрямки, форми здійснення співпраці дошкільного навчального закладу та школи. Розкрито роль у цій справі сім'ї.

Ключові слова: педагогічні умови, співпраця, перспективність, готовність до навчання, адаптація.

На сучасному етапі підготовка до школи із психолого–педагогічної проблеми переросла у проблему великої соціальної значимості, бо ставиться завдання підготувати дитину до навчання у початковій школі. У розв'язанні цього складного і відповідального завдання велика роль належить не тільки педагогам, а й працівникам дитячих садків, а також батькам. Адже зі вступом дитини до школи в її житті починається новий етап, де ігрова діяльність змінюється навчальною. Процес адаптації до нових умов потребує значних духовних і фізичних сил дитини. Успіх цього процесу великою мірою залежатиме від того, яку психологічну та морально-вольову підготовку до роботи на наступних етапах дістане вихованець, перебуваючи в дитячому садку та у першому класі школи.[3, 45]

Практика свідчить, що там, де налагоджені тісні контакти вчителів, батьків і вихователів, де організовано взаємний обмін досвідом, де постійно аналізується діяльність дитячого садка, рівень підготовки дітей, рівень підготовки дітей до школи значно вищий, а отже, і вища ефективність діяльності вчителя початкових класів.

Тому, щоб забезпечити реальну перспективність і наступність у роботі дошкільного закладу та школи в підготовці дітей до навчання в школі важливо дотримуватись певних умов: співробітництво має бути довготривалим і нерозривним; робота – системною і плановою; завдання - комплексними та інтегрованими.

Проблема підготовки дітей до школи під час їх перебування у дитячому садку комплексна. У ній можна виділити три аспекти: анатомо-фізіологічний, психолого-педагогічний, педагогічно-організаційний. Розглядаючи психолого-педагогічний аспект проблеми підготовки дитини до шкільного навчання, у роботі дитячого садка можна виділити такі напрями:

- організація всієї навчально-виховної роботи в дошкільному закладі;
- співробітництво батьків, дитячого садка і школи.

Перший напрям пов'язаний з організацією всієї виховної роботи в дитячому садку, що спрямована на загальну підготовку дитини до шкільного навчання. Вона полягає в тому, щоб забезпечити всебічний розвиток особистості дитини, підготувати її до успішного засвоєння шкільної програми. Як показує досвід, у школі успішно навчаються в основному ті діти, які в дитячому садку не тільки набули певних знань, навчилися читати, рахувати, а й звикли до самостійної розумової діяльності. Тому, готуючи дітей до навчання в школі, треба не тільки збагачувати їхні знання про навколишній світ, а й вчити їх, насамперед, активно мислити, спостерігати, порівнювати, зіставляти факти, відшукувати причини тих або інших явищ.[6,5]

Крім того у дітей-дошкільників слід сформулювати правильні уявлення про школу, викликати інтерес до навчання. Адже, коли діти приходять зовсім не підготовленими до

шкільного життя, вони байдуже ставляться до навчання. І хоча серед них є такі, що вміють читати, писати, лічити, проте в них, ще не виникло правильного ставлення до шкільних вимог, вони забувають про свої учнівські обов'язки.

Для формування у дошкільників правильних уявлень про школу в арсеналі вихователів є безліч простих і доступних засобів. Тут і читання книжок про школу, й ознайомлення з деякими правилами поведінки учня, і відвідування разом з дітьми школи, де вони навчатимуться. Слід наголосити на тому, що в школі доведеться підкорятися певному режиму й правилам поведінки. Щоб добре вчитись, треба бути уважним, дисциплінованим, охайним. [4,3]

Формуванню у дітей позитивного ставлення до школи допомагають різні режимні процеси. Наприклад, у роздягальні, доречно зауважити, що слід привчатися швидко вдягатись і роздягатись, не чекаючи сторонньої допомоги, бо в школі ніхто не допомагатиме – учні все роблять самі. Під час прогулянок, екскурсій за межі дитячого садка, можна підкреслити: «Поводитися слід так, як майбутні школярі».

Правильні уявлення про школу – лише один бік справи. Важливо, щоб знання дітей не лишалися формальними відомостями, а були просякнуті почуттям – радісного очікування, трепетного хвилювання, приємних вражень від знайомства зі школою. Тому ми радимо вихователям якомога тісніше підтримувати зв'язок зі школою. Не просто провести екскурсію до школи, а відвідати шкільний музей, бібліотеку, спортивну залу; за домовленістю з вчителькою побувати на уроці (10 – 15 хв), де діти побачать, що роблять учні, як старанно вони пишуть у зошитах, читають. Безпосереднє знайомство надовго зберігається в пам'яті і викликає емоційний відгук дітей на все бачене в школі.

Рекомендуємо вихователям запрошувати першокласників (випускників дитячого садка) для спільної діяльності з вихованцями. Це можуть бути спортивні змагання дошкільнят та першокласників, виставки малюнків, спільні свята (зустріч птахів, свято осені та ін.), театралізована діяльність. Всі ці заходи дають можливість дошкільнятам більше спілкуватися з школярами, більше дізнаватися про шкільне життя. Адже розповіді школярів про вчительку, про свій клас, про нові обов'язки дошкільники слухають, затамувавши подих. І що за силою впливу може зрівнятися з щирим дитячим словом, з безпосередністю вражень?

Всі свої враження про школу діти відображають в іграх на теми з шкільного життя. Радимо вихователям уважно стежити за характером дитячих ігор. Якщо вони не змінюються після екскурсій, розгляду картин про школу, тощо, то слід допомогти дітям ввести нові моменти. Аналіз ігор «у школу» протягом навчального року – надійний засіб виявлення дитячих уявлень.

Важливою умовою підготовки дітей до школи є співпраця вихователів дошкільного закладу з батьками.

Більшість дошкільників відвідують дитячі садки або підготовчі заняття при ліцейх, гімназіях, і батьки часто розраховують на те, що діти будуть підготовлені до школи вихователями, вчителями. Проте, досвід переконує, що ніякий найкращий дитячий заклад – ні дитячий садок, ні школа – не можуть повністю замінити сім'ю, сімейне виховання. Вихователі дитячих садків і вчителі добре знають, в яких сім'ях займаються з дітьми, а в яких ні. В дитячих садках та на підготовчих заняттях дітям прищеплюють багато корисних навичок, навчають малювання, усного рахунку, письма і читання. Але, якщо заняттями дитини не цікавляться в сім'ї, не надають їм належного значення, не заохочують до

старанності, дитина теж починає ставитись до них недбало, не прагне працювати краще, виправляти свої помилки, долати труднощі в роботі.[5,17]

Вже в дошкільному віці, а, особливо, в початковій школі, потрібно виховувати відповідальне ставлення до праці, доручень, своїх обов'язків. Формування цих якостей починається з уважного, серйозного ставлення батьків до справ дітей. Усе має бути помічено батьками: досягнення принесуть усім радість, помилки будуть виправлені спільно. В останні роки ми дедалі частіше говоримо про труднощі навчання в початковій школі. Часто діти залишаються наодинці зі своїми труднощами, а батьки не знають як їм допомогти.

З метою надання психолого-педагогічної допомоги батькам в організації цілеспрямованої підготовки дитини до нових умов життя нагромаджено чимало ефективних форм спільної роботи школи і дитячого садка з батьками. Найважливіші з них: спільні батьківські збори з педагогами дошкільного навчального закладу та вчителями школи, батьківські конференції, круглі столи, зустрічі батьків з майбутніми учителями, батьківські конференції, засідання батьківських клубів, візуальні засоби спілкування (стендовий матеріал, виставки, папки-пересувки).[5,23]

У роботі з батьками важливо наголошувати на тому, що в першому класі на дитину очікує зустріч з великою групою однолітків. Саме тому в умовах сім'ї доцільно використовувати всі ситуації, де дитина має можливість вступити в контакт з ровесниками, для формування в неї засобів спілкування. Це значно допоможе дитині в майбутньому швидко адаптуватись у групі незнайомих однолітків.

Важливого значення набуває умова тісного взаємозв'язку педагогів дитячого садка і школи. Знання вимог сучасної школи, дошкільного навчального закладу, їх програм, системи загально дидактичних і спеціальних методів сприятиме єдності вимог дошкільного закладу і школи, успішній підготовці дітей до школи.

Отже, успішне вирішення проблеми підготовки дитини до школи можливе за умови взаємодії зусиль дошкільного навчального закладу, школи та сім'ї.

Бібліографічні посилання

1. Базовий компонент дошкільної освіти // Київ-2012.
2. Деркач В. Актуальні питання наступності// Початкова школа- 2005-№10.
3. Долмаш Л. Реалізація принципів наступності й неперервності між дошкільною і початковою освітою// Сучасна школа України -2009 - № 9 [213]-с. 40-45.
4. Климко Л. Наступність у роботі загальноосвітніх закладів з навчання і розвитку дітей молодшого шкільного віку і старших дошкільників//Початкова освіта – 2003-№33[225] –с.3.
5. Назаренко Г. Шестирічна дитина в школі: Методичні рекомендації для вихователів дошкільних навчальних закладів; учителів початкових класів та батьків // Х.: ХОНМІБО- 2003-с.32.
6. Савченко О. Початкова освіта має стати якісно новою // Дошкільне виховання – 2001-№1- с.4-6.